

Kongelig Dansk Hof- og Statskalender 1992

Anmeldt af Jens Bernsen

Kongelig Dansk Hof- og Statskalender 1992

1306 sider

ISBN 87-569-2679-0

Schultz Information A/S

Hof & Stat med undertitlen 'Kongelig Dansk Hof- og Statskalender' udkom første gang i 1734 og på tysk. Siden 1801 har denne håndbog været udgivet på dansk.

Den lange række af kalendere må tilsammen udgøre et spændende kilde materiale til at analysere, hvordan hoffet og staten har været skruet sammen gennem tiderne.

Hof & Stat 1992 er redigeret af Dronningens kabinetssekretær, Niels Eilschou Holm, statsministeriets departementschef Peter Wiese og forlagsredaktør Morten Estrup fra Schultz Information A/S.

Blandt 1992-observationerne er, at Hof & Stat er 12 (tolv) sider Hof og 1.300 Stat, såfremt man undlader at henregne de 146 sider med navne på personer, der har modtaget ordener, til kongehuset.

En håndbog til begge hænder – eller til pc'eren

Der er med andre ord tale om en håndbog, der kræver begge hænder, når den skal flyttes. Og det er i grunden den første observation: Det er, uanset hvor nyttige oplysningerne måtte være for denne håndbogs brugere, mange sider.

Hvorfor ikke udgive Hof & Stat som en edb-diskette? Det kunne bringe fordele som:

- En pris for den tekniske produktion på måske en sjettedel af prisen for at trykke og indbinde bogen.
- Mulighed for at ajourføre indholdet helt frem til salgstidspunktet.
- Mulighed for at indlægge alle typer af elektroniske søgeprofiler i emnet.
- Mulighed for automatisk udtræk af familier af oplysninger.
- Mulighed for at anvende disketten til noget andet, når indholdet forældes.

Men nu foreligger disse store mængder oplysninger altså endnu i bogform, og det må blive det, der er grundlaget for anmeldelsen af håndbogen.

Signaleffekt

Den første observation er, at bogen markerer sig klart og tydeligt, når den står på hylden. De eneste grafiske signaler er våbenmaler Aage Wulffs kongekrone, den korte titel Hof & Stat i 1,5 cm høje bogstaver hvid på en kold, grøn bund, og årstallet 1992 i sort.

Signaleffekten kan imidlertid diskuteres.

En bog, hvis fulde titel indledes med ordene 'Kongelig Dansk Hof- og' burde fremtræde mere kongelig

Ryggen af Hof- og Statskalenderen.

og dansk. En kongekrone alene gør det ikke. Farve, overflade og typografi er ikke benyttet til at differentiere bogen fra andre opslagsværker. Når vi ser bort fra kronen, fremtræder bogen mindre kongeligt end Kraks Vejviser.

Indtrykket af jævnhed forstærkes, når man kommer ind i bogen, som efter titelbladet indeholder en side med ordene

HENDES MAJESTÆT DRONNINGEN
i ærbødighed tilegnet

– der som den øvrige bog er trykt på så tyndt papir, at man kan læse teksten på de to næste sider gennem papiret (her kolofonen på bagsiden og indholdsfortegnelsen på den næste højreside).

Det er klart, at en bog på over 1.300 sider i ét bind næppe kan tryk-

kes på dyrt papir eller på papir med en gramvægt på over 100. Men hvorfor ikke anvende papir af indiskutable kvalitet til de første to 16-siders ark, dét man kommer ind i bogen med og dét, der indeholder oplysninger om kongehuset?

Og hvorfor ikke supplere dette med et forsatsblad i en lidt større gramvægt og i en meget dansk og/eller en meget kongelig farve, og i en farve, der siger goddag til bindets farve? Som forsatsbladet fremtræder nu, er det kridhvidt på en måde, der får det papir, bogen er trykt på, til at virke gulnet.

Indholdsfortegnelser og indgange

Indholdsfortegnelsen fylder kun én side, med henvisninger der går fra tallet 1 over 904a til 1782. Disse tal refererer ikke til sidetal, men til såkaldte 'Afdelinger' i bogen. Afdelingsnumrene er så markeret i kantede klammer i sidernes øverste og yderste hjørne. En enkelt 'Afd' kan omfatte over 100 sider.

Jeg står lidt tvivlende over for berettigelsen af begrebet afdelinger og over for den kendsgerning, at afdelingsnumrene 904a og 1258a markerer to ministerier som nogle, der tydeligt er kilet ind efter at Afd-nummersystemet er lagt fast og ikke passer ind i dette.

Og jeg er ikke i tvivl om, at det havde gjort bogen til et bedre opslagsværk, om henvisningerne var sket ved sidetal alene eller evt. med en henvisning både til Afd-nummer og sidetal.

Det ville under alle omstændigheder have gavnet bogen, om indholdsfortegnelsen havde været forsynet med en indrykket under-menu for hvert af hovedemnerne, også selv

Side i nedsat størrelse fra afdelingsafsnittene. Afdelingsnumrene er markeret øverst på siden i kantede klammer.

[544-]

Arbejdsministeriet: Arbejdsretten

Forligsmødet (H)

Nielsen, Lars Nordkov, professor
Petersen, Niels Johan, (R.), landsdommer

Stedfortræder (H)

Jensen, Asbjørn, rigsdovokant

Mæglingmænd (H)

Andersen, Jørn, byretsdommer
Blinkenberg, Hans Martin, (R.), landsdommer
Boas, Harald Jørn, (R.), landsdommer
Frøsig, Kristian Nielsen, vicepræsident
Kistrup, Preben, (R.), landsdommer
Mørlang, Erik, assaovokant
Reisz, Carl Birger, (R.), landsdommer
Svarrer, Finn Berendsen, (R.), styrelseschef
Waage, Niels, (R.), dommer i Københavns byret

Sekretærer

Wæver, Jørn, fuldmægtig i Direktoratet for Arbejdsløshedsskiftningen
Vimp, Merete, fuldmægtig, Direktoratet for Arbejdstilbynet
Riss, Kaj, fuldmægtig, Arbejdsministeriet

Arbejdsretten

(Lov nr. 347 af 13. juni 1973 om arbejdsretten)
Sankt Annæ Plads 5, 1250 K.
Tlf. 33 93 89 22
Telefax 33 11 34 922

Retten behandler sager om forlikning og overtrædelse af hovedaftaler og i særligt grad på kollektive overenskomster om løn- og arbejdsforhold

Bangert, Johannes, (K.), højesteretsdommer, formand
Kjil, Palle, højesteretsdommer, næstformand
Riss, Erik, (R.), højesteretsdommer, næstformand
Kandel, Hans-Christen Dahler, (K.), højesteretsdommer, næstformand
Andreasen, Marie-Louise, højesteretsdommer, næstformand
Hornbæk, Mogens, højesteretsdommer, næstformand

Retens ordinære dommere

Valgt af Dansk Arbejdsgiverforening:

Hedegaard, Poul Birger, (R.), direktør, civilingeniør, formand for Dansk Arbejdsgiverforening
Pedersen, Jørgen, (R.), højesteretsassagfører
Andersen, Flemming Vejgaard, direktør, ingeniør

Suppleanter

Bullerup-Jensen, Jens, direktør
Hansen, Otto, direktør
Spang-Hansen, Aage, landsretsassagfører
Petersen, Preben Albæk, direktør
Lind, Henrik, advokat
Thomsen, Sven Falmer, (R.), direktør
Valgt af Sammenlutningen af Landbrugets Arbejdsgiverforeninger og Finanssektorens Arbejdsgiverforening:
Lund-Nielsen, Terkel, advokat

Suppleanter

Kristensen, Geri, direktør, cand. jur.
Slak, Axel, direktør, direktør, cand. polit.

Assens, Klavs Secher, direktør, cand. jur.
Dresling, Jernik, direktør

Valgt af Finansministeriet, Amtrådforeningen i Danmark, Kommunernes Landsforening, Foreningen af Kommuner i Københavns Amt, Københavns Kommune og Frederiksberg kommune:

Christensen, Søren, (R.), departementschef
Sarroe, Fl. Quaade, (R.), vicedirektør

Suppleanter

Petersen, Kurt, kommitteret
Halmsind, Agnete, (R.), fuldmægtig
Nielsen, Allan, kontorchef
Tjelleisen, H. C., kontorchef

Valgt af Landsorganisationsen i Danmark:

Thorgrimsen, Finn, forbundsformand
Hansen, Arnold, forbundsformand
Bøhring, Max, næstformand
Espersen, Ole, professor, dr. jur., M.F.

Suppleanter

Knudsen, Lillian, forbundsformand
Larsen, Bent, forbundsformand
Stribe, Willy, gruppeformand
Knap, Bent, forretningsfører
Westergaard, Nicola, advokat
Nielsen, Erik, forbundsformand
Kolof, Mads, advokat

Valgt af Fællesrådet for danske Tjenestemænds- og Funktionærorganisationer, Akademikernes Centralorganisation og FR-Hovedorganisation for Arbejdsleder- og tekniske Funktionærforeninger i Danmark:

Larsen, Jørn Neergaard, direktør, cand. jur.
Christoffersen, Anker, formand

Suppleanter

Andersen, Poul, foretningsfører
Thorning, Peter, viceforetningsfører
Koktvedgaard, Mogens G., (R.), professor, dr. jur.
Sørensen, Aage, sekretær
Christensen, Jørgen Friis, direktør, cand. jur.
Jørgensen, Bent Nielsen, (R.), direktør, cand. jur.
Sørensen, Knud Mads, foretningsfører

Sekretariater

Waage, Niels, (R.), landsdommer, Arbejdsrettens sekretær
Andersen, Jørn, byretsdommer, assaisterende sekretær
Christensen, Susanne, fuldmægtig
Münzberg, Søren, fuldmægtig

Uddannelses- og erhvervsvejledning

Rådet for Uddannelses- og Erhvervsvejledning
(Lov nr. 276 af 10 juni 1981 om uddannelses- og erhvervsvejledning)

Stallknecht, Kirsten, (R.), formand

Medlemmer indstillet af Landsorganisationsen i Danmark

Algreen-Ussing, Jan, konsulent
Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd

Dronningens farfaders faders søskende

1. † Hans Majestæt Georg I, Hellenernes Konge, se afd. 7: Grækenland
2. † Hans Kongelige Højhed Prins Valdemar, født 27. oktober 1858 på Bernstorff Slot, død 14. januar 1939 i København, gift 22. oktober 1885 på Château d'Eu, Frankrig, med Hendes Kongelige Højhed Prinsesse Marie Amélie Françoise Hélène, født Prinsesse af Orléans, født 13. januar 1865 i Ham ved Richmond, England, død 4. december 1909 i København. Børn:
  - 1) † Hans Kongelige Højhed Prins Axel Christian Georg, født 12. august 1888 i København, død 14. juli 1964 i København, gift 22. maj 1919 i Stockholm med Hendes Kongelige Højhed Prinsesse Margaretha Sofia Lovisa Ingeborg, født Sveriges Prinsesse, født 25. juni 1899 i Stockholm, død 4. januar 1977 i Kongsted, Rønne. Sønner:
    - (1) † Hans Højhed Prins Georg Valdemar Carl Axel, født 16. april 1920 på Bernstorffshøj, død 20. september 1986 i København, gift 16. september 1950 på Glamis Castle, Skotland, med Hendes Højhed Prinsesse Anne Ferelith Fenella, født Hon. Bowes-Lyon af Huset Earls of Strathmore and Kinghorne, født 4. december 1917 i Washington, død 26. september 1980 i London.
    - (2) Hs. Ekscellence Flemming, Greve af Rosenborg, se afd. 5.
  - 2) Hendes Kongelige Højhed Prinsesse Margrethe Françoise Louise Marie Helene, født 17. september 1895 på Bernstorffshøj, gift 9. juni 1921 i København med Hans Kongelige Højhed René Charles Marie Joseph Prins af Bourbon-Parma, født 17. oktober 1894 i Schwarza, død 30. juli 1962 i Hellerup.

om dette havde betydet, at indholdsfortegnelsen var kommet til at fylde tre sider. Dette afhjælpes dog af, at de fleste af de 'Afdelinger', indholdsfortegnelsen henviser til, selv indledes med en indholdsfortegnelse for deres del af bogen.

Typografi

Hof & Stat er i hovedsagen baseret på en antikva-typografi, bortset fra et personregister på 162 sider og et realregister på 12 sider bag i bogen i grotesk.

Antikva-typografien skulle for så vidt gavne læseligheden. Denne fordel er imidlertid sat over styr i det ene af bogens to vægtigste kapitler, det der omhandler Kongehuset. Her er teksten sat med en skydning på kun otte pkt. og med en linielængde på ulæselig 110 karakterer.

Det andet af bogens to vigtigste kapitler, det som gengiver Danmarks Riges Grundlov af femte juni 1953, anvender den halve linielængde, dvs. ca. 55 karakterer i 8 pkt., hvilket er læseligt, men ikke bekvemt. En lidt

større skriftgrad ville have været til nytte og havde også været med til at understrege dette korte kapitels betydning.

Bogen gør brug af halvfed til at markere overskrifter og efternavne. Overskrifter forekommer også i lidt større skriftgrad til at markere de større inddelinger af teksten, men dog kun med en så lille afvigelse i skriftgrad (fra 8 pkt. til 9 pkt.), at den er på kanten af at være tvetydig.

Indhold

Bogen giver én virkelig indsigt i, hvordan den danske stat er opbygget, ministerium for ministerium og kommune for kommune. Dette suppleres med oplysninger om bl.a. fremmede magters ambassader og konsulater, Folketinget, domstolene, statsrådet, internationale organisationer, statslige aktieselskaber, arbejdsmarkedets parter samt forskellige institutioner og foreninger.

Det er fx muligt i bogen at aflæse, hvordan det enkelte ministerium er opbygget, organisatorisk og funk-

Udsnit af kapitlet om Kongehuset med en linielængde på 110 enheder. Hel størrelse.

M

Moresco, Hans Jacob, direktør 942
Morgan, Lee, kapelmusikus 993
Morgan-Fischer, Linda 213
Morgen, Carl-Aage, dyrlæge 931
— Per, lektor 1330
Morgenstjerne, Helene, fuldmægtig
1233
Moritzen, Henning, skuespiller 991
Morling, Niels, institutleder 1279
Morrison, J. B., generalkonsul 528
Mors, Kjeld, direktør 739
Morsbøl, Carsten Frank, Rønne og
Allinge-Sandvig samt Neksø 903
— Karen, fuldmægtig 543
Morsing, Merete, forstfuldmægtig 965

tionsmæssigt, og med hvilke opgaver og medarbejdere. Bogen slutter med en oversigt over Danmarks befolkningstal (to sider), statsregnskabet i nøgletal (én side), og med en løntavle for tjenestemænd (én side).

Altså gode og nyttige oplysninger for dem, der har brug for disse typer af oplysninger, og samlet ét sted.

Annoncer

Spredt over bogen findes en halv snes helsides annoncer. De efterlader et lidt tvetydigt indtryk. Der er for få til at de kan have nogen særlig økonomisk betydning for udgivelsen, men tilstrækkeligt mange til at forstyrre det samlede billede, utilpassede, som de fleste af annoncerne er til bogens typografi. Man kan også have sine tvivl om, hvorvidt disse annoncer skaber et salg, der svarer til, hvad de koster annoncørerne.

Til en bog om Hof & Stat ville det have virket rigtigere, om bogens annoncer alle havde været af visitkorttypen, og måske kun fra de kongelige hofleverandører, som der i øvrigt findes en oversigt over på kongehusiderne (én side), eller endnu bedre, om de slet ikke havde været der.

Udgivelsen af et opslagsværk som dette burde være en statsopgave, som ikke behøver støtte via annoncer, selv

om udgivelsen gennemføres via et privat forlag.

Et design-program for den danske stat

En af den danske stats opgaver er at skabe stabilitet og kontinuitet og at stå som et billede på den danske identitet og på en ubesværet, venlig effektivitet, og på kvalitet.

Et værk som Hof & Stat burde indgå i skabelsen af dette billede. Den foreliggende håndbog må imidlertid vurderes som neutral i henseende til den image-mæssige opgave. Den yder ikke iøjnefaldende bidrag til dens løsning, men skader den heller ikke.

Og bogen er i det mindste fri for at give det billede af enten sur sparsommelighed eller penge til at brænde, som ofte præger statslige publikationer.

I denne sammenhæng er det på sin plads at nævne, at Hof & Stats grafiske design heller ikke har noget nationalt design-program at støtte sig til. Vi savner et sæt af grafiske retningslinier for opbygningen af de vigtigste statslige publikationer, som på samme tid tilgodeser kravene til:

- Funktionen
- Økonomien i produktion og brug
- Markeringen af den danske identitet.

Opgaven er væsentlig og påtrængende, og løsningen af den vil uden tvivl blive vanskeliggjort – og måske umuliggjort – af, at afstanden mellem de enkelte ministerier er så langt større, end en bog som Hof & Stat lader ane.

Design i denne sammenhæng handler også om at gå på tværs af de kridtstreger, de enkelte institutioner tegner om sig selv, og som de så ofte snubler over.